Rein Sepp
Pöhjalmsgränd 31
127 40

EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Kolmapäeval, 20. nov. 1974
Nr. 91 (3979) 16. aastakäik

Eesti ülemaailmsed üritused edaspidi koordineerimisele

TORONTO (VE) — Torontos Lord Simcoe hotellis toimus 2. novembril organisatsioonide esindajate koosolek, mis oli mõeldud ülemaaliste ja ülemaailmsete suurürituste koordineerimiseks. Koosolekut juhatas Robert Kreem, kes ühtlasi andis koosolekule edasi tervitused aupeakonsul Ilmar Heinsoolt. Väljaspool Kanadat olid kohal Eesti RAhvuskomitee Ühendriikides esimees Ilmar Pleer, Esto '76 peakomitee esimees Kaljo Popp, Esto '76 peakomitee abiesimees Vaike Lugus ja Ameerika Lääneranniku Eesti Päevade komitee esimees dr. Rein Luik. Koosolekul asuti seisukohale, et kolmandad, 1980-nda aasta ülemaailmsed EEsti Päevad tuleksid paigutada Rootsi, kui Rootsi-eestlased valmis on vastu võtma.

Ilmar Pleer tervitas koosolekut Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides nimel, tänas Robert Kreemi kutse eest ja nimetas suurürituste planeerimist ja eestlaste omavahelist koostööd sel alal vajalikuks.

Udo Petersoo tervitas Eestlaste Kesknõukogu Kanadas nimel esmajoones kaugelt tulnud külalisi ja siis kogu koosolekut, mainides, et Eesti Päevad peavad liitma välismaal asuva eestlaskonna ühisrindeks.

Koosoleku töö juurde asudes mainis Robert Kreem, et neljad Eesti Päevad, esimesed neist 1957.a. näitasid pidevat tegelaste arvu suurenemist. Selle edu ajel otsustatigi 1972.a. Eesti Päevad korraldada ülemaailmses ulatuses, mis ka hiilgavalt õnnestusid.

Teised ülemaailmsed Eesti Päevad toimuvad Baltimores ja kolmandad võiksid tõenäoliselt toimuda Rootsis 1980.a.

Millised suurüritused toimuvad aga vahepeal? Kas need segavad üksteist ja millist koordinatsiooni oleks vaja?

1975.a. KOHTA ON TEADA:

Toronto eestlaste suvepäevad 28. juunil või 1 nädal varem. Seedrioru Suvihari 5. juulil. Lääneranniku Päevad San Franciscos 2.—5. juulini. Gaidide, skautide maailmalaager Rootsis 19.—29. juulini. Lakewoodi spordimängud augusti alul. Söjameeste Suvepäevad Seedrioru 23. ja 24. augustil. Austraalia Eesti Päevad Melbourne'is 27.—31. detsembrini.

1976.a. KOHTA ON PRAEGU TEADA:

Esto '76 Baltimores 5.—11. juulini. Olümpiamängud Montrealis 17. juulist 2. augustini. Kalevi 25 a. juubeli spordi-

Järg lk 7

Valge Maja: Liberty-saade kesksuvest

President Gerald R. Fordi eriassistent Theodore C. Marrs teatas Valge Maja kirjaga Ühendatud Balti-Ameerika Komitee poolt balti raadiosaadete asjus esitatud järelepärimisele järgmist:

Connecticuti kongressiliige Robert Steele täiendas Rahvusvaheliste Raadiosaadete Nõukogule 1975. aasta eelarves seadusega määratud summat Esindajatekogus 150.000 dollariga eesti ja läti raadiosaadete korraldamiseks Radio Liberty kavas.

Senaator Percyl läks korda saavutada Senati eelmise seisukoha ümberotsustamist ja Esindajatekojas vastu võetud otsusega ühinemist. Kuid balti-ameerika ühiskonna taotlused nimetatud summa võtmiseks ka raha määramise seaduseelnõusse ei olnud tulemusrikkad. Tegelikult võimaldab aga presidendi eelarvesse võetud täissumma leedukeelsete raadiosaadete alustamist alates jaanuarikuust 1975, nagu oli plaanitsetud.

Rahvusvaheliste Raadiosaadete Nõukogu, arvesse võttes Kongressi poolt avaldatud seisukohta, mis väljendatud raadiosaadete alustamise otsuses, otsustas taotleda eesti- ja lätikeelsete saadete alustamise kiirendamist Radio Libertys. Ta kiitis heaks raha määramise

Järg lk 7

Jaakson ja Raud Londonis

LONDON (EPL) — Seoses Eesti Vabariigi Londoni saatkonna hooldaja August Bergmani surmaga saabusid Londonisse Eesti Vabariigi esinda- ja USA-s Ernst Jaakson, saatkonnanõunik dr. Villibald Raud Madridist ja Eesti huvide kaitsja Lääne-Saksamaal Elmar Reisenberg. Londonis viibib ka end. Helsingi saatkonna nõunik Valter Kotsar Uppsalast. Selgitamisel on Londoni-saatkonna tuleviku korraldamine.

Kanada seisukoht

TORONTO (VE) — Kanada uus välisminister Allan MacEachen teatab kirjas Balti Liidule, kes temaga soovis kohtamist, et ta jätkab oma eelkäija Michel Sharpi poliitikat Balti riikide suhtes: Kanada ei tunnusta ka edaspidi de jure Eesti, Läti ja Leedu liitmist N.Liidu külge, kuigi ta kehtivat olukorda tunnustab de facto.

Sigaretisuits okupeeritud Eesti kohal

Moskvas avaldatud arvudest selgub, et Eestis on absoluutselt kõige kõrgem sigaretitarbimine — 2160 suitsu elaniku kohta aastas, kusjuures see arv hõlmab ka imikuid ja lapsi. Vene pilkeajaleht Krokodil küsib sel puhul, kui palju öige Eestis tegelikud suitsetajad päevas sigarette tarvitavad ja oletab, et tegemist võib olla "astronoomiliste arvudega".

Ka piibutubaka psas on Eesti tarbimises esikohal. Vene tubakamonopoli esindaja on oletanud, et Eestis on nii palju piipu suitsetavaid meremehi.

Kõige vähem suitsetatakse Tadzhikistanis, kus päevas isiku kohta läheb üles ainult pool-teist suitsu — kohalik elanikkond närivat aga hashishi. Uldse olevat Venemaa "rahvatubak" mahorka tagasi läinud ja seda suitsetatavat ainult veel Siberis.

Koolides olevat suitsetamine levinenud ka õpilaste hulgas ja suitsetamine olevat tavaline ja lubatud ka töökohtadel.

"Krokodil" märgib, et suitsuprobleem on nii hulluks läinud, et üks veendunud ateist on hakanud kirikus käima, sest see on ainuke koht, kus õhk on puhas. . .

Karistusi okup. Eesti sakslasile ja teadusmehele

TORONTO (ME) — Okupeeritud Eestis on karistatud kohtu poolt nelja sakslast "riigivõimu laimamise" ja avalikust demonstratsioonist osavõtmise pärast (seoses sakslaste nõudmisega, et nad saaksid välja sõita Lääne-Saksamaale).

Kolmeks aastaks vangilaagrisse mõisteti Peter Bergmann, keda loeti grupi "juhiks", kuna kaheks aastaks vangilaagrisse saadeti Gerhard Fast, Ludmilla Oldenburg ja Voldemar Schultz.

Eestist läände saabunud teate järele on repressioone tarvitatud ka Tallinna Ehitusinstituudi õppejõu Olev Meremaa vastu, keda ei lastud oma uurimust esitama välismaale teadlaste konverentsile, kus ta ettekanne oli aktsepteeritud ja kutse saadetud. Pettunud teadlane kõndinud protestiks Tallinnas ringi plakatiga "Aga inimõigused praktikas? Sahharov, Solzhenitsön. . ." Plakat rebiti ternalt varsti ühe instituudi parteimehe poolt käest ära, kes ründas koos kolme "tundmatu" isikuga.

"Baltic Events" teatel on Meremaa seepeale vahistatud ja ta viibunud 93 tundi ülekuulamisel. Ta on sellega ühenduses vallandatud instituudi vanemõppejõu kohalt. On võimalik, et järgnevad edasised vintsutused.

H. Kompuse matused

Kanadas Montrealis toimus eesti vaimse suurmehe Hanno Kompuse muidasängitamine paljude kaasmaalaste juuresolekul. Pildil jätab kadunu abikaasa, end. Estonia balleti juht Rahel Olbrei sugulasest Vello Mändverest toetatuna jumalaga lilledega kaetud kirstus puhkava abikaasaga. Auvalves paremal Korp. Vironia liikmed.

EPL Kolmapäeval, 20 nov. 1974

Rootsi hoiak

Rootsi poliitilises diskussioonis ja valduslustes on traditsiooniliselt rõhutatud maa neutraalsust ja kõigil nendel, kes ühel või teisel viisil on soovitanud julgeolekupoliitilistel motiividel läände orienteerumist, ei ole võimalik olnud tuge leida ükskõik kas siis paremal või vasemal. Neutraliteedi-idee, mis aitas Rootsil puutumatult pääseda kahest maailmasõjast, on niivõrd tugevasti juurdunud rahva poliitilisse teadvusse.

Ometi ei ole aga selle neutraliteedi sisu paigal püsinud ja kui näiteks praegust Rootsi neutraliteeti võrrelda traditsioonirikka neutraalse Shveitsi või isegi katsumusi läbi elanud Austria omaga, siis peab kohe ütlema, et sarnadus on üsna väike. Rootsi neutraliteet on pikkamööda ikka ja rohkem sarnanema hakanud sellele neutraliteedile, mida Soome väidab endal olevat — teame väga hästi pealesunnitud olukorras — muidugi suurema vabadusega sellele sisu andmisel.

Nagu korduvalt peaministergi on rõhutanud, ei keela praegune neutraliteet rahuaegsel Rootsil seisukohti võtmast ja oma arvamist välja ütlemast niiütelda südametunnistuse alusel. See aga on kaasa toonud olukordi, kus väljaspoolt vaatajad ölgu kehitavad Rootsi neutraliteedi järjekindluses, eriti aga kus selle väljendusi sageli on dirigeerinud sisepoliitilised vajadused ja vasakäärmusluse surve. Läänes vaadatakse praegu Rootsi neutraliteeti kui "idakallakuga" nähet, s.t. suurenevate sümpaatiatega kommunismimaade ja kahanevatega läänedemokraatiate vastu. Euroopa ühisturuga ühinemise arutamise käigus kehitas näit. Hollandi välisminister Luns paljutähendavalt ölgu, kui rõhutati Rootsi neutraliteeti eemalejäämise peapõhjusena: "Kas olete neutraalsed? Seda ei ole näha", ütles ta irooniliselt.

Irroonia põhjuseks oli muidugi asjaolu, et mujal maailmas ei ole veel harjutud rootsi uue neutraliteedi sisustamisega. Vaadatakse ainult väliseid märke: massimeediumid on läänedemokraatiatest eriti USA seadnud erilise peksupoisi rolli ja kui peaminister sellele hoiakule nii ütelda autorisatsiooni andis teravalt ja USA-d solvava sõnastusega kritikaga Vietnami-sõja teemal, siis olidki vahekorrad rikutud pikaks ajaks ja ilmselt ei ole need endist soojust saanud tänapäevani.

Põhjuseks on siingi veel Vietnam, kust USA küll välja tõmbus, kuid kus rootsipoolsed huvid näeksid kiiret kommunistliku rezhiimi stabiliseerumist kogu maal, mida aga USA abi mittekommunistlikule osale takistab. Ja Tshiili, kus kommunistlik rezhiim langes väidetud USA abiga kulisside taga — rezhiim, milline massimeediumide abiga oli siin maal kujunenud vägagi südamelähedaseks.

Muidugi puhuvad maailmas punased tuuled järjest tugevamini ja väikesed maad, nagu Rootsi, peavad sellega arvestama kasvõi ainult kaubasidemete ja õli pärast. Peaministri ja paljude valitsuse liikmete idareisidele on olnud üsna ahtralt "läänelist" tasakaalu ja selleski osas on viisakuste vahetused selles vormis suundunud sinna, kus mõttekaaslust on olemas, näit. Kanadasse Trudeaule, Portugali Soaresele (kelle erakond rõhutab oma sotsialistlikkust kuid väldib sõna sotsiaaldemokraatia) ja nüüd Alzheeriasse Boumediene'ile, diktaatorile, kelle riik on kogu aeg olnud avatud terroristidele ja lennukikaaperdajatele ning kes vastu kõiki diplomaatilisi reegleid äkki seadis Palestiina geriljapealiku Arafati ootamatult peaministri naabriks.

Eesmärgiks oli muidugi mulje jätmine, et Rootsi on oma poliitikat Iisraeli kahjuks muutmas ja selle mulje kinnitamiseks ruttas oma karistust kandev FIB/Kulturfronti toimetuse liige Guillou vanglast ajalehtedele seletama, et temale lähedalseisva PLO esindajad on juba varem Stockholmis valitsuserakonnaga kontakti võtmas käinud, samuti kiirustas Rootsi suursaadik Alzheerias Harald Edelstam rõhutama, et konfrontatsioon oli teretulnud ja kasulik (kas tema teadis asjast enne peaministrit?).

Olof Palme, kes jäi piinlikku olukorda ja kodus peab vastama paljudele "miksidele", rõhutas küll kramplikult, et Rootsi Lähis-Ida poliitika ei ole muutunud ja rõhutas, et ta ei poolda terrorit "kuigi vägivald vahest on hädavajalik teatud olukordades".

See viimane osa pidi pehmendama PLO asendit kui katusorganisatsiooni kõigile geriilja- ja terrorogruppidele. Avas ju UNO järgmisel päeval oma uksed Arafatile sõnavõtuks Palestiina-vaidluste ajal. Paraku ei ole UNO uksi avatud kunagi kommunistlike maade poolt ikestatud rahvaste esindajatele samal suurejoonelisel viisil ja siin ei ole ka Rootsi pidanud seda kunagi otstarbekohaseks, kuigi ka siin on tegemist maailmarahu probleemidega.

KLA

Karistus

Katse Lõuna-Aafrikat välja heita UNO-st luhtus USA, Suur-Britannia ja Prantsusmaa veto tõttu, kuid täiskogus kõrvaldati see maa pleenumi tegevusest 99 häälega 22 vastu ja 19 erapooletuks jäämisel, mis sisaldab teatud poolikut väljaheitmist.

Pretsedent on loodud ja ei ole imestada kui ka edaspidi hakkab tulema selliseid "väljalülitamisi", sest praegune UNO koosseis on kujunenud kommunistlike maade toetusega küllaltki ühekülgseks. Läänerriikide mõistlikkuse manitsused motivatsiooniga, et UNO-l on liikmesriikide üle teatav mõju, mitte üldse aga mitteliikmete üle, kostusid kurtidele kõrvadele.

Kui aga nüüd kord prejudikaat on loodud, siis tuleks läänelistel demokraatiatel sama pilguga vaadata ka kõiki kommunistlikke diktatuure, kus inimõigusi ja vabadusi jalge alla tallatakse veel valusamalt kui Lõuna-Aafrika apartheidis ja demonstreerida nende vastu samuti tööst väljalülitamise resolutsioonidega. Näiteks N. Liidul tohiks meeles olla, kuidas ta Rahvastelliidust välja heideti seoses kallaletungiga Soomele 1939.

Valimisteadaanne Valimispeakomiteelt

15 novembril algasid kuuendad rootsi-eestlaste üldvalimised. Need kestavad kuni 24. novembrini, viimane kuupäev kaasa arvatud. Valimiste tehnilist teostust juhatab Valimiste Peakomitee koos kohalike valimistoimkondadega järgmistes keskustes:

Stockholmi Valmistoimkond — Sandhamnsga 1, postiaadress Fack 11, 100 52 Stockholm 29 Esimees: Annus Estra — tel. kod. 715 21 32, abiesimees Priidu Pukk ja sekretär Leelo Pukk — tel. 91 39 73. Toimkonna asjaajamise koht: Esinduse büroo.

Göteborgi Valimistoimkond — esimees Elmar Aibast, Lövmånadsgatan IV, 415 12 Göteborg tel. 031/46 46 12, sekretär Arvi Moor — tel. 031/55 42 53, laekur T. Pölder.

Alingsåsi Valimistoimkond: esimees Bernard Smit — Drottninggat. 17, 441 00 Alingsås 0322/14 329, sekretär Ksenia Mikman — tel. 0322/13 982, laekur Amanda Toom — tel. 0322/15 238.

Borási Valimistoimkond: esimees Ado Irval — Huldregatan 25 A, 502 36 Borås, tel. 033/10 13 52, sekretär Eralt Art — tel. 033/10 12 51, abisekr. Anette Aring — tel. 033/12 04 35.

Eskilstuna Valimistoimkond — esimees Mihkel Jüris, Slussgatan 7, 644 00 Torshälla, tel. 016/35 67 41, sekretär — Mart Kliver — tel. 016/14 77 82.

Norrköpingi Valimistoimkond: esimees Jaan Allas — Apelgatan 11 B, 602 15 Norrköping, tel. 011/13 01 34, sekretär — Vaike Jürlado — Rågatan 6, tel. 011/16 10 27, laekur Daniel Lõugas, tel 011/16 06 51.

Jönköpingi Valimistoimkond: esimees Felix Kello — Kortebov. 51, 560 23 Bankeryd, tel. 036/72 028, sekretär Karl Peit.

Lundi Valimistoimkond: esimees Harald Viirsalu — Lagerbringsv. 2 C, 223 60 Lund, tel. 046/11 86 41, abiesimees Osvald Viirsoo — tel. 046/11 97 15, sekretär — Elsa Sillaots, laekur Eduard Peanberg.

Landskrona Valimistoimkond: esimees Arnold Sergo — Slottsgatan 2 A, 261 31 Landskrona, tel. 0418/15 181, abiesimees Julius Hohensee — tel. 0418/14 936, sekretär Robert Tolli — tel. 0418/18 784.

Malmö Valimistoimkond: esimees Valmar Erik, sekretär Paul Tundo — Käsehoimsg. 5, 216 22 Malmö, tel. 040/15 71 80, ablesimees Rein Asu — tel. 040/49 92 36.

Helsingborgi Valimistoimkond: esimees Herman Öödik — Mäster Ernst Gata 22, 252 35 H-g, tel 042/13 18 23, abiesmees Jüri Loosme, sekretär Aksel Vaigur — Planteringsvg. 52, 252 29 H-g, tel 042/13 67 09, laekur Joh. Kaasik.

Halmstadi Valimistoimkond: esimees Artur Herodes, liikend Juhan Tul, Herbert Ojanurm ja Voldemar Särg. Toimkonna aadress: c/o Herbert Ojanurm — Norravägen 7, 302 31 Halmstad, tel 035/12 64 45 ja 035/31 550.

Södertälje Valimistoimkond: esimees Volli Altmäe — Värdsholmsg. 14, 151 32 S-e, sekretär Eugen Tiits — Strindbergsv. 8 A, 151 31 S-e, tel. 0755/10 681.

Uppsala Valimistoimkond: esimees Peeter Koskel, Lästmakaregatan 2 B, 754 34 U-a, tel. 018/25 71 31, sekretär Jaan Lepik — tel. 018/25 29 88, laekur Arnold Luht.

Västerås Valimistoimkond: esimees Jaan Õunap — Kuskgatan 2, 724 66 V-s, tel. 021/14 13 68, abiesimees Helmi Kiviaed — tel. 021/13 48 92, sekretär Christie Oskar, laekur Ain Treufeldt.

Gävle Valimistoimkond: esimees Oskar Smittal, abiesimees Endel Pärt — tel. 026/18 19 01, sekretär August Võsu — Kasergatan 23 A, 802 25 Gävle, tel. 026/18 38 29.

Värmlandi Valimistoimkond: esimees Ilmar Jõenurm — tel. 0570/12 184, sekretär Artemi Kreek — Enghoimsgatan 30 B, 652 21 Karlstad, tel. 054/18 37 32. Toimkonna aadress: c/o A. Kreek.

Keskustes, kus kaasmaalste väike arv iseseisva toimkonna moodustamist pole võimaldanud on tööle rakendatud VP volinikud.

Kõik toimkonnad on valimiste eeltöödega õigeaegselt lõpule jõudnud. Valimismaterjalid on hääleõiguslikele välja saadetud. Hääleõiguslike nimekirjade kontroll ja uute valijate arvele võtmine on toimunud viimase poole aasta jooksul. On võimalik et sellest hoolimata mõni kaasmaalane ei ole valimismaterjali saanud. Sel juhul palub Valimiste Peakomitee pöörduda kas kohaliku valimistoimkonna või ka otse Valimiste Peakomitee poole — tel. 08/67 70 53, 67 70 32. Helistada võib kuni kl. 21 õhtul.

Valimine toimub kas posti — või isikliku hääle äraandmise teel. Iga keskuse valimistoimkond otsustab millist moodust kasutatakse. Kohtades, kus hääle äraandmine toimub ka isiklikult, on toimkonnad eraldi kohapealsetele hääleõigulikele teatanud valimispunkti aadressi ja lahtioleku ajad.

Stockholmis — kuhu hääletavad ka üksikvalijad — kohtadelt, kus toimkondi pole loodud — toimub valimine ainult posti teel. Valimiste Peakomitee ja Stockholmi valimistoimkonna otsusel toimub valimisümbrikute vastuvõtmine postilt Notarius Publicuse poolt, kelle valdusse saadetised jäävad kuni häälte lugemise lõpetamiseni.

Kõigis valimistega seosesolevais küsimusis palume pöörduda kas kohaliku valimistoimkonna või Valimiste Peakomitee poole. Valimissaadetiste aadressiks Stockholmi on: Esternas Representation i Sverige, Centrala Valkommittén, Kontonummer 2102, 100 52 Stockholm 29.

Esinduse Majanduskomisjon on palunud Valimiste Peakomiteel valijatele teatada, et võimalikult iga valija margistaks oma valimisümbriku 75 öörise postmargiga, — sellest hoolimata, et ümbrikul seisab: vastuvõtja tasub porto. Mida rohkem valijaid margistavad omi valimisümbrikke, seda kergemaks muutub ühine valimiskulude kandmine.

Valimiste peakomitee loodab, et kõik kaasmaalased tõsiselt suhtuvad valimistesse ning õigeaegselt ka hääled ära annavad.

JOH. KANT
Valimiste Peakomitee esimees

— — —

EESTI MAJA WALLING. 34-I
Perenaine: 21 81 34
Majavanem: 11 47 77

TÖÖD EESTI MAJAS

Eesti Maja kõök otsib isikut, kes on suuteline pidama kergemat võileiva- ja kohvipuhveti tegevust Eesti Maja palgalisena.

Töö toimuks ärtipäeviti 4 kuni 5 tundi, 3 kuni 5 päeva nädalas.

Tööle asumine toimuks kohe, võimalikult enne 1. detsembrit. Kuna tööülesanded on kergemat laadi: kohvikeetmine, võileibade tegemine, pirukate soojendamine, telefonil vastamine jne., sobiks töö kindlasti näiteks õppivale noorele, või poolepäeva tööna kodusele inimesele.

Meie korraline köögipersonal on laieneva tegevuse tõttu üle koormatud. Seepärast otsime isikut, kes puhvetiülesannete osas vähendaks köögipersonali töökoormust.

Lähem informatsioon Eesti Maja majavanemalt Tarmo Sepalt telefonil 08/11 47 77, või Mart Nurgalt telefonil 08/93 39 40.

Küsimuse alla võib tarbe korral tulla ka ülesannete jagamine näiteks kahe isiku vahel.

— — —

Madis Mägiste nimetati lahtise ravi tsentrumi günekoloogia ja obstreetika ülemarsti abiks Lundis.

Kohalik elu

ALINGSAS

REE valimised

REE Esinduskogu valimistoimkond teatab, et valijate nimekiri on kontrollitud valimisteks 15—24 nov. Hääletussedelid on valijalle välja saadetud. Hälläte andmine võib toimuda postiteel, isiklikult või voliniku kaudu aadressil: B. Smit, Drottninggatan 17 iga päev kl. 10—18. Valimistoimkonda kuuluvad B. Smit, Ksenia Mikman ja Amanda Toom.

STOCKHOLM

Samaritide jõululaat

E.P. Risti Samaritide jõululaat toimub pühapäeval, 24. novembril kl. 15 — 19 Jakobi kiriku kogudusesaalis Malmtorgsgatan 5, II, kus külastajad võivad osta mitmesuguseid jõulukinke.

Muusikalises osas esinevad: Astra Ranviir — sololaule, Hiima Nerep—Mossin — klaver, Tiina Randviir — oma viiuldajate kvartetiga, lasteala lapsed esinevad koos juhataja Erna Klemmeriga. Kava toimub kella 16 — 18 vahel. Loterii. Kohvilaud koduküpsetatud saadustega. Sissepääs kr. 10: —

Kaasmaalased! Toetage samaritide tööd, külastage jõululaata ja ostke oma kingid sealt.

GÖTEBORG

Diskoteegiõhtud

Göteborgi Eesti Maja Klubi korraldusel toimuvad kolmapäeval, 27. nov. ja 11. dets. diskoteegiõhtud noortele Eesti Majas algusega kl. 19. Sissepääs vaba ja kõik noored on teretulnud.

UPPSALA

REE valimised

Rootsi Eestlaste Esinduse üldvalimisteks, mis korraldatakse 15—24. nov., on Uppsalas valijate nimekiri kontrollitud ja kõigile neile valijatele hääletussedelid koju kätte saadetud.

Hääletada saab kas posti teel valijatele kättesaadetud valimisümbrikus või isiklikult Eesti Kodus Geijersgat. 12 laupäeval 23. nov. kl. 12—18 ja pühapäeval 24. nov. kl. 12—16.

Kõigis küsimustes valimiste asjus pöörata v-t. esimehe P. Koskeli poole, Lästmakargatan 2 B, tel. 25 71 31.

Valimistoimkonna koosses: esimees P. Koskel, liikmed Jaan Lepik, Arnold Luht ja Jakob Kain.

Valimistel antud häälte lugemind on avalik ja toimub Eesti Kodus teisipäeval 26. nov. kell 19.

NORRKÖPING

kirjandusõhtu

Norrköpingi Eesti Kodu korraldab kirjandusõhtu pühapäeval, 24. nov. Eesti Kodus, Vattengränd 7 algusega kl. 16. Kaastegevad kirjanikud Arvo Mägi ja Kalju Lepik. Noored kannavad ette nooremate kirjanike loomingut. Osavõtt tasuta. Kõik kirjandusehuvilised teretulnud.

EESTI PÄEVALEHT
Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 170: —
Termin (4 kuud) ..... kr. 62: —
Kuu ..... kr. 17: —

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1974

Suuraktus tähistas Torontos kodumaalt lahkumise aastapäeva

TORONTO (EPL) — 3. novembril toimus Torontos Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldusel kodumaalt lahkumise 30. aastapäega tähistamiseks kontsert-aktus. See leidis aset Toronto ülikooli aulas, kusjuures aktuse kavalise peakandjaks olid noored, eesotsas skautlike-gaidlike organisatsioonidega. Kontsert-aktuse kõne pidas Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees Ilmar Pleer, kes varem Toronto eestlaskonna ees pole esinenud. Koos suurearvulise tegelaskonnaga oli saalis 700 inimest.

Kava algas lippude tervitusega, mida juhatas skm. Enn Kiilaspea. Mitte kunagi varem pole lippude tervitusetseremoonia nii võimas olnud — skautide-gaidide kõigi lipkondade lipud moodustasid lausa lippude-mere, sest neid toodi aulasse tervelt 30. Piduliku avamängu Ed. Tamme "Kalev ja Linda" esitas Estonia orkester Uno Kooki juhatusel. Seejärele pidas õpe. O. Puhm päevakohase palvuse, mille lõpul Segakoor "Cantate Domino" esines kolme lauluga C. Kipperi juhatusel.

Kontsert-aktuse avasõnad ütles EKN esimees Udo Petersoo, mille lõpul mälestati kõiki Eesti vabaduse eest langenuid ja põgenemisel kodumaalt hukkunuid kaasmaalasi.

Esmakordselt esines uus noortekoor "Lootus" Katrin Kuuskne juhatusel, misjärele aupeakonsul I. Heinsoo tervitas kokkutulnuid kaasmaalasi.

Aktusekõneleja Ilmar Pleeri pildirikas kõne võeti vastu aplausidega. "Meie ei kerja maailmalt armuandeid, nõuame vaid oma maale ja rahvale vabadust," rõhutas kõneleja.

Järgnevas kontsert-aktuse osas esinesid Toronto Eesti Meeskoor, Toronto Eesti Segakoor ja Estonia orkester H. Toi ja U. Kooki juhatusel, misjärele lõpupalad Juh. Aaviku laulu "Hoia, Jumal, Eestit" ja Miina Härma "Veel kaitse kange Kalev" esitati kõigi laulukooride ja orkestri ühiselt. Aktuse lõpusõnad ütles skm. E. Kiilaspea, misjärele kõlas võimas hümn. (E)

Viisimaalt heliplaat

Mäletavasti kuulutas kirjastus "Välis Eesti" hiljuti, et on ilmumas sari grammofoniplaate, sissemängituna rootsi vastavas stuudios helirezhissöör Viljar Nairisega koostöös. Allakirjutanule avanes võimalus kuulata sarja esimest plaati — 13 võluvat viisi Aarne Viisimaalt.

Võisin konstateerida, et see on kõigiti õnnestunud ja peaks pakkuma vabas maailmas elutsevatele kaasmaalastele suurimat huvi. Heliplaadi EPL—305 ühel poolel on ära toodud valik neist lauludest mida Aarne Viisimaa iseseisvuse ajal aastatel 1928—1937 sisse laulis nii Tallinnas, kui ka Helsingis, Riias ja Kopenhaagenis. Olen kuulnud Aarne Viisimaalt, et iseseisvuse aastatel ta laulis 40 plaadile kokku 80 mitmesugust laulu. Neist on nüüd võimalus olnud üht osa koguda ja uue tehnika kohaselt uuesti plaadile mängida. Kokku seitse pala.

Uus sissemängimise meetod on ka sel korral annud hea resultaadi. Plaadi kõla on hoopis puhtam, helitaust kuidagi ümaram, kõlavam ja mis peamine — vana "kiviplaadi" nii omane kahin on uues tehnikas hoopis kadunud. Laulja hääl, segamatult kahinast, kõlab hoopis säravamalt ja selgemalt.

Meeldivaks uudiseks uuel LP-plaadil on Aarne Viisimaa esinemine Kanadas Toronto suures "Massey Hallis" 13.1.1963. aastal. Plaadil võime tajuda laulude esitamisel elamuslikku tunnetust, mida tavaliselt saavutatakse vaid kontsertsaalis publiku ees esinedes, kuid peaaegu mitte kunagi samal määral stuudios sisse laulmisel. Aarne Viisimaad saadab sel kontserdil klaverikunstnik Stella Kerson.

Toronto kontserdi kavast on plaadile kantud 6 laulu. Esimesena esitatakse, väga meeleolukalt, tuntud eesti rahvalaul "Kannel" Juhan Simmi seades, millele järgneb kodumaa suvist hommiku ärakamist meenutav Riho Pätsi laul "Koites". Erakordselt müstilist meeleolu pakub Viisimaa oma viimistletud ettekandega Mart Saare laulus "Must lind" (ilmunud 1914 a.), millisega saavutab haaravа elamuse, kuna Eesti kohal on kõigil aegadel oma vaenulikke tiibu laotanud ikka mingi saatuslik "must lind". Edasi kuuleme Juhan Aaviku dramaatilist helindit Marie Underi sõnadele "Üks päev", mis kajastab vöörsile pagenud eestlaste meeleolu ja saatuslikku meremaatka 1944.a. sügistormides. Sellele järgnev Gustav Suitsu sõnadele loodud J.Aaviku "Ühte laulu" tahaks meid nagu vabastada eelneva laulu painavast meeleolust. Kontserdi lõpupalana kuuleme (pärast solisti poolt üteldud südamlikkude tänusõnade publikule) Enn Võrgu patriootilise, kunagi uue Eesti hümni võistluseks kirjutatud "Mu isamaa on minu arm" Lydia Koidula sõnadele. Viimast laulu — ka plaadilt kuulates — elame kogu hingega ettekandele kaasa, nii nagu seda on tunnetanud kontserdil solist ja suurearvuline kuulajaskond. Siin tõuseb reljeefselt esile Aarne Viisimaa isikupära helikunstnikuna. Näitlejana ja lauljana on ta oma kunsti alati suure tõsidusega võtnud. Laul ei ole temale ainult tea ilusate hellnootide esitamine, vaid laulus kätkevate elamuste ja tunnete suunamine meie südamesse — haarata kuulaja kaasa elama. Juba kodumaa-päevil nimetati Aarne Viisimaad laulvaks näitlejaks või näitlevaks lauljaks.

Iseseisvuse ajal sisselauldud seitsmest laulust võiks eriti esile tõsta omal ajal Eestis väga populaarseks kujunenud laulu "Lapsepõlve kodu". Seda on, muide, isegi praeguses kodueestis mitmel korral Aarne Viisimaa endise plaadi järele uuesti sisse mängitud.

Tundub, et oli õnnelik kirjastuse mõte uut Aarne Viisimaa heliplaati käiku lasta, kuna see igale kaasmaalasele pakub nii kõrvalẹ kui ka südamele midagi, mis meenutab meie kaunist minevikku ja teeb enam talutavaks ka oleviku.

ED REINING

Konsistoorium lahendagu kirikutüli

NEW YORK (VES) — New Yorgi Lexington Av. eesti kogudus on kirjutanud EELK konsistooriumile Stockholmi, paludes lahendada arusaamatusi koguduse juhatuse, nõukogu ja õpetaja vahel.

Kirja põhjustas asjaolu, et koguduse õpetaja on juhatust informeerimata viimastel aastatel korduvalt eemal olnud koguduse tööst, mis tekitas häiriva olukorra. Seda pole saadud lahendada, mispärast kogu küsimus saadeti lahendamiseks konsistooriumile. Koguduse hingekarjaseks on Rud. Kiviranna.

RANGEM NÕUE RELVADE JA LASKEMOONA SÄILITAMISEKS

Kui omad relvi või laskemoona, pead neid hoidma nii, et need ei satuks võõrastesse kätesse!

Paragrahv 26 uues relvaseaduses, kehtiv alates 1. juulist 1974 näeb ette, et relva või "tähtsat osa" tuleb hoida luku taga. "Tähtis osa" on osa, ilma milleta relva ei saa kasutada, näiteks kuulipüssi lukk.

Ka laskemoona tuleb säilitada luku taga.

Ka siis, kui sa kasutad relva, või võtad selle kaasa näit. reisil, pead relval silma peal hoidma, säilitad sa relva või laskemoona autos, peavad need olema lukustatud panipaigas — näiteks pagasiruumis — ja kaetud, nii et neid ei avastataks väljastpoolt. Lukusta auto kui pead sellest lahkuma ja võta kaasa see osa, mis on relva funktsioneerimisel hädavajalik.
Meelsaimini võta kaasa kogu relv.
Korteris pead hoidma relva või selle tähtsaid osi luku taga. Pead lukustama ka välisukse, kui sa korterist lahkud. Relvi ja laskemoona ei tohi näiteks hoida suvilates ja jahimajades, kus ei elata, samuti mitte garaazhides, pööningutel või välishoonetes, ka mitte üürimajade keldriruumides.

Uued reeglid õhu- ja vedrurelvadele

Uue seaduse peab sul olema ka luba omada õhu- või vedrurelva kui sa ei ole 18-aastane.
Teatud eriti tugevate õhu- ja vedrurelvade tüüpide jaoks peab olema luba ka siis, kui sa oled saanud 18-aastaseks.

Politsei informeerib

Politseis on nüüd olemas broshüür, milles esinevad kõik vajalikud andmed uute määruste kohta. Hangi see endale lähemast politseijaamast. Seda võid saada relvakauplusest, või oma laskur- või jahiorganisatsioonist. Politsei käest võid saada andmeid ja teiste uute relvamääruste kohta.

RIKSPOLISSTYRELSEN

VALIMISRÜHMADEL ON SÕNA

Vabaduse, tõe ja õigluse eest!

EESTI TÖÖGRUPP läheb valimistele nende paroolidega:

Eesti Töögrupp on uus rühm Esinduse valimisil. Grupp taotleb valijate usaldust ja pooleholdu, mõtestades oma nime ja tegevuse aluseid järgmiselt:

EESTI — seepärast, et kõrgelmaks väärtuseks rahvaste kooselus — tänapäeval ja tulevikus — peame riiklikku enesemääramise õigust ja rahvuslikku vabadust Eestile, rahvuslikku ja kultuurilist elu õigust eesti vähemusrahvusele Rootsis, individuaalset vabadust koos rahvusgruppi kuulumise õigusega igale eesti päritoluga kodanikule Rootsis, vabaduses ja kodumaal asuvate demokraatlike eestlaste koostööd, et vabaduse ja kultuurilise arengu loometöö kannaks tõe, õiguse ja õigluse vaimsus.

TÖÖ — et anneme oma oskused ja võimed eesti ühiskonna kultuurilisse, sotsiaalsete ja majanduslike probleemide lahendamise teenistusse, igat konkreetset panust peaks juhendama ühiskonda edasiviiv mõtestus ja tahe, et vastuolulisi seisukohti lahendataks demokraatlike meetoditega, et hindame kõiki aktiivseid panuseid — eriti nende tööd ja tegevust, kes otseselt kannavad vastutust eesti ühiskonna käekäigu ja arengu eest meie asutustes ja organisatsioonides.

GRUPP — sellepärast, et realiseerida ühiseid püüdlusi vaimsuses: üldhuvi ja üldkasud käigu omakasu ja kildkondlike pürgimuste ees!

Eesti TÖÖGRUPP ei esinda ühtlaselt väärtustatud ideoloogiat ega maailmavaadet. Töögrupp seisab aga vääramatult inimõiguste ja inimvabaduste eest — seega kõigi nende õpetuste ja arusaamiste vastu, millised totalitaarsete ideoloogiate nime all tuntud või ühiskonda sellesisulistele rezhiimidele püüavad allutada.

Konkreetse töökava esitab Töögrupp uue Esinduskogu tegevusse astumisel. Hääletage Eesti Töögrupi kandidaatide poolt! (number valimissedeleil sulgudes iga kandidaadi nime juures)

Erald Art (7), tööline tööjuhataja, Borås ES abiesimees, Kaberneeme, Koipse ja Rammu Kodukoha Seltsi sekretär.

Ivi Hubel-Puusepp (19), arstgünekoloog.

Gerhard Jüriado (26), EV mereväe ohvitser, kaugesõidukapten.

Vaike Jüriado (27), mitmekordne Esinduskogu saadik, Kodumaa küsimuste komisjoni, Norrköpingi valimistoimk. ja Norrk. skaudisõprade seltsi liige.

Heivi Klement (47), lauljatar, labor. assistent, tegev galdjuht ja EELK Stockholmi kog. abiesimees.

Enn Uno Käärik (53), ajakirjanik, toimetaja Tidningarnas Telegrambyrås (TT).

Rein Liiv (60), jur. stud. skaut, Norrköpingi eesti fotoklubi esimees, valimiste noorim kandidaat.

Ahti Pae (90), R.E. Esinduse bürroojuh., Rahvuslik Kontakt'i toimetaja, Balti Koostöökom. liige.

Gunnar Raatma (105), võimlemisõpetaja, Esinduskogu t., rahvatantsija Kassaris.

Aare Semmre (114, elektritehnik, end. esinduskogu liige, end. Gävle ES esimees ja kog. juh. liige.

Mare Sergo (117), üliõpilane, paljundusbüroo juhataja, kaastööline eesti ja rootsi pressis.

Anni Tiits (125), kooliõpetaja end. tälenduskooli õpetaja.

Aivi Tõnisson-Meikop (133), fil.-kand. õpib. pol. teadusi, sekretär, laulja Stockholmi kirikukooris, Centerni naisühingu esinaine Vantöris.

Seoses Rootsi Eestlaste Esinduse üldvalimistega, millised praegu toimuvad, andis Eesti Päevaleht esinevatele rühmitustele võimaluse oma seisukohtade väljendamiseks piiratud ruumis käesoleval leheküljel ja nende oma äranägemist mööda. Osa rühmitusi on avaldanud oma valimiskuulutused ja valimisplatvormid möödunud nädala lehtedes.

Eesti valija peab otsustama

LIBERAALSE ERAKONNA esimees ALUR REINANS kirjutab:

ALUR REINANS

Rootsi eestlaskonnal on rida vajadusi mille rahuldamiseks ta on loonud erinevaid organisatsioone. Selliste vajaduste hulgas on näiteks vajadus võideida Eesti vabaduse eest, vajadus anda järeltulevale põlvele oskus rääkida emakeelt, vajadus eestiliseks kultuuritegevuseks ja seltskondlikuks eluks, vajadus üleval hoida emakeelne kirik või vajadus, et üksikult elavad vanemad eestlased ei kaotaks kontakti oma rahvusgrupiga. Kas suudavad meie olemasolevad organisatsioonid ja institutsioonid neid vajadusi rahuldada?

Vastuvaidlematult on palju ära tehtud. Me ei ole kaugeltki mitte kõike seda kätte saanud, mis meil tegelikult oleks võimalik saavutada. Liberaalne erakond tahab, et me oma võimalusi paremini ära kasutaksime.

See eiu, milles avaldub meie eestlus toimub kodudes, seltskondlikus läbikäimises, eesti organisatsioonide tegevuses üle maa. Meie rahvuslik tegevus ilmneb eesti ajalehtede, ajakirjade ja raamatute ilmumises, eesti jumalateenistustel ja kokkutulekutel. Selleks töötavad paljud eestlased üle maa, nad töötavad aga üksikult. Need mured, mis on ühel eesti seltsil, need on ka teisel, puudub aga instans, kes liidaks kogu eestlaskonna jõu, et neid muresid ühiselt vähendada. Esindus ja nn. kesorganisatsioonid, kellel loomulikult peaks olema selline funktsioon, ei ole suutnud seda täita. Vastutus selle eest langeb meie poliitiilistele rühmitustele ja nende organisatsioonide juhtkondadele. Niikaua kui me ei suuda kokku leppida ühises asjaajmises ja ühises esinemises rootsi avalikkuse ja ametivõimude eest, ei ole ka eeldusi eestlaskonna võimaluste täielikuks ära kasutamiseks.

Esimene ja loomulik samm erinevate leeride ühendamiseks eestlaskonnas on, vastastikku osa võtta teise organisatsiooni tegevusest. Selle pärast on Liberaalne erakond algusest peale töötanud niihästi Esinduses kui Eesti Komitees kui Rahvusnõukogus. Enne praeguseid Esinduse valimisi toimusid läbirääkimised eesmärgil, et suurem osa Eesti Komitee ringkonnast võtaks osa ka Esinduse tegevusest ja Esinduse rühmitused Eesti Komitee ja RAhvusnõukogu tööst. Läbirääkimised nurjusid ühe osa Eesti Komitee juhatuse täielikku vastuseisu tõttu. Eestlaskonnas on neid, kes soovivad laia koostööd ja on neid, kes on selle vastu. See piir ei käi mitte Esinduse ja Komitee või mingi teise organisatsiooni vahel, vaid lõikab läbi niihästi Esindusest kui Eesti Komiteest.

Liberaalne erakond, Eesti Vabadusliit ja Rahvuslik Koostöö Keskus on näidanud, et nad tahavad laia koostööd. Eesti töögrupi üks siht on sellist koostööd takistada. Rahvusliku Parempoolse Rühma koostöödeklaratsioonid on oma sisult väga sarnased Eesti Komitee juhatuse enamuse seisukoaga — need on nii sõnastatud ja esitatud et nad praktiliselt tähendavad ukse sulgemist edaspidiseks koostööks.

Need Esinduse valijad, kes soovivad laia koostööd, peavad sellest oma järeldused tegema. Suur osavõtt Esinduse valimistest ja koostöötahteline Esinduse enamus on vajalik kui tahame lahendada eestlaskonna probleeme.

ALUR REINANS

Ainult valitud on volitatud esindama

EESTI VABADUSLIIT kirjutab:

Eesti Vabadusliidu esimees A Kriisa

Eelseisvatel Esinduse valimistel kandideerivad kakskümmend neli aktiivset E. Vabadusliidu liiget. EV palub eestlaskonnalt tehtud töö ja tuleviku kavade alusel usaldust. Teeme seda Esinduse kaudu, sest ainult Esindus on igale täiskasvanud eestlasele Rootsis nii kandideerimiseks kui valimiseks avatud. Ainult Esindus saab terve eestlaskonna nimel rääkida. Sellest lähtudes peaksid ka kõik need kes eestluse huvides tegutsevad Esinduse tööst osa võtma. Saaksime oma tööd siis paremini korraldada ja jõulisemalt esitada eestlaskonda nii okupeeritud kodumaal kui vabas maailmas ühendavaid sihte: eestluse säilimine ja Eesti riigi ja rahva enesemääramise õiguse rakendamine. Nende sihtide heaks töötades ei tee EV mingit vahet ei kodueestlaste, ei Esinduse või temast eemalseisvate ringkondade vahel, sest põhilise eesmärgi osas pole vahesid olemas. On ainult üks eesti rahvas. EV vaenlasteks ja vastasteks on ainult võimumehed Tallinnas ja Moskvas ja nende sabarakud.

Koostööd eestlaskonnas on vaja ja sellest on kogu pagulasaja jooksul palju räägitud. On ja on olnud palju elusaid sõnu kõikide ringkondade poolt. Seoses eelolevate valimistega pöördus EV kõikide tolleaegsete Esinduse rühmituste poole LE, RKK ja RPR nõupidamisteks Esinduse eesmärkide ja töösihtide suhtes. Selle tulemusena toimusid varasügisel läbirääkimised Eesti Komitee ja Rahvusnõukogu ringkondadega nende osavõtuks valimistest. Esinduse rühmitustest võtsid neist ühiste seisukohtadega osa LE, RKK ja EV. Eriti nooremas põlvkonnas äratasid läbirääkimised uut indu ja usku tuleviku suhtes. Kahjuks ei saavutatud see kord lõplikku sihti. Nii Komitee kui kolme Esinduse rühmituse seisukohad on kirjalikult avaldatud. Nende ühtlustamiseks ei jätkunud kahjuks aega.

Oma algatuse pärast on eriti EV saanud suure kriitika osaliseks mõnede etableeritud poliitiliste ringkondade poolt, ehkki nad kõnetoolidelt tahavad koostööd. EV on aga ka saanud sooja pooleholu laiemalt eestlaskonnalt. Rünnakud on eriti esinenud valimiskoosolekutel kus Eesti Töögrupp ja osa juhtivatest RPR liikmetest peiavad, et Eesti Komiteega ei oleks tohtinud mingeid läbirääkimisi pidada. EV tahab aga kõikidega koostööd saavutada, ka nendega kes praegu ründavad. Lõhestused teenivad ainult Moskva ja Tallinna huve. EV ei taha aga Tallinnaga ja Moskvaga koostööd. Peale valimisi tahab EV jätkata alustatud taotlusi koostööks eestlaskonna ja eesti eri ringkondade vahel Rootsis. Kui lai eestlaskond soovib koostööd on parim tõend selleks hääl nii igale EV kandidaadile kui nende rühmituste liikmetele ja erapooletutele kes läbirääkimistele positiivselt suhtusid. Usume eestlusesse ja ta võimetesse. Usume Eesti vabaduse ideaalidesse. Usume Eesti vabadusvõitluse vajadusele. Tahame nende heaks kõik ära teha.

EESTI VABADUSLIIT

Koondada, lähendada rahvuslikke inimesi

RAHVUSLIKU KOOSTÖÖ KESKUSE esimees LEO KARUPÄÄ kirjutab:

Rahvuslik Koostöö Keskus alustades oma tegevust 1956 aastal, seadis oma peamiseks eesmärgiks: "Koondada ja organiseerida neid rahvuslikult mõtelvaid eestlasi, kes peavad vajalikuks, kõigi vabaduses viibivate eestlaste omavaheliste killunemiste lõpetamist, et asuda ühiselt ja kindlakavaliselt oma rahvuse, rahvusliku kultuuri ja majanduslike jõudude säilitamisele, arendamisele ja teenimisele".

L. KARUPÄÄ

Sellest tulenevalt on Rahvuslik Koostöö Keskus oma ligi 20 aastases tegevuses kõik aeg kõigis üldrahvuslikes ja pagulasellu puutuvais probleemides taotlenud kitsamates piirides tekkivate püüdluste vastandina avaramaid lähtekohti, millega kõige rohkem on kindlustatud, et uued põlvkonnad astuvad kaasa tööd jätkama.

Esinduse töös on Rahvuslik Koostöö Keskus olnud tasakaalustajaks ja lähendajaks erifraktsioonide vahel, ühtlasi aga ka rahvusliku hoiaku tungla ülalhoidjaks.

Samadel põhimõtetel tahab Rahvuslik Koostöö Keskus jätkata oma tööd uue Esinduskogu perioodil.

Aasta tagasi Esinduse esimehena esitasin ma Esinduskogule järgneva sihlasetuse: Lähema kahe aasta jooksul peame siin Rootsis jõudma niikaugele, et vähemalt rootsi ametasutiste ees suudame esineda ühiselt ja kui

Järg lk 5

Väljaspool rühmi esinevad kandidaadid

Rootsi Eestlaste Esinduse valimistel kandideerivad erapooletutena:

Irina Aug — sekretär Eesti Päevalehes, Valimiste Peakomitee ja Majandustoimkonna liige. Esinduskogu liige. Valimissedelil nr. 9.

Martin Juhkam — ülempreester, EPF-i juhatuse liige. Esinduskogu liige. Valimissedelil nr. 24.

Johannes Kant — Valimiste Peakomitee esimees, Eesti Lauljaskond Rootsis esimees. Esinduskogu liige. Valimissedelil nr. 34.

Christie Oskar — fil.stud. Västeråsi Eesti Ühingu liige. Valimissedelil nr. 88.

Ivar Paljak — tekn.dr. skaumaster, E. Komitee juhatuse liige. Valimissedelil nr. 93.

Siim Saare — direktor. S.E. Lasteala juhatuse esimees. Valimissedelil nr. 112.

Tiiu Õunap — fil.stud. Västeråsi Eesti Ühingu liige. Valimissedelil nr. 147.

Aktiivne osavõtt rahvuslik kohustus

RAHVUSLIK-PAREMPOOLSE RÜHMA kandidaat ALFRED PÖLDMA kirjutab:

ALFRED PÖLDMA

Tuuline on olnud meie kodumaa saatus läbi aegade. Seal on olnud palju leina, muret ja pisaraid. On aga olnud ka loova töö puhast ja rikkumatut rõõmu siis kui laskuva päikese kiired kuldasid viljavälju, kari saabus koju ja saunade suitsuhõngu höljus suveõhtuses õhus. See oli ilus maa.

Muinas-Eesti kaotas oma iseseisvuse osalt seetõttu, et seal puudus keskne tahe ja võim. Allaheitlikkus ei ole kunagi olnud omane eestlase meelelaadile. Hiljem vööra vaimu all kogetud ülekohus on ta õiglustunnet ja vabadusiha aina karastanud. Sellepärast ei talu eestlane iket ja eestkostmist ega ole lasknud ennast hullutada poliitilistest trikitegijatest. Meelekindlalt tahab ta oma käekäiku ise suunata.

Eelmisele sugupõlvele langes raske ülesanne võidelda vabaks maa ja luua iseseisev riik. See nõudis suuri ohvreid kuid kokkuhoid ja vabadusiha võitsid kõik raskused. Saanud üle ka sisemistest krisidest, algas President K. Pätsi, kelle 100. sünniaastat mälestame, riigimeheliku juhtimisel reformide ajastu täis tervet vaimu ja loovat tööd. Uus sugupõlv oli kasvamas, kes, vabanenud mõõdunud aegade kibestustest ja vaenust, pidi meie maa viima vastu paremale ja õiglasemale tulevikule. See ideaal vaba isiksuse loovast tööst kandis Põllumeeste Kogusid kodumaal. Sama ideaali kõigi rahvuskaaslaste solidaarse panusega oma maa ja rahva hüvanguks kannab edasi Rahvuslik Parempoolne Rühm.

Meie oma sugupõlv on üks lüli meie rahva ajaloo katkematus ahelas. Meie kohustus oma rahva vastu on anda oma panus nagu seda on andnud kõik need, kes enne meid on võidelnud meie maa ja rahva vabaduse eest. Rahval kodumaal puudub vabadus. Ta ei saa enese eest rääkida. Meil on see võimalik ja sellepärast ei tohi meie oma uuestisaavutatud majandusliku mugavuse juures unustada neid, kes meie ükskõiksuse pärast on juba pettumas. Inimesel on kalduvus käsitleda ajalugu oma eluea kitsas perspektiivis, resigneerudes kõige ees, mis kohe ei ole saavutatav. Põllumees, kes külvab lootuse peale, teab kui küündimatu on see vaade. Külvi tabada ikaldus kuid ta külvab ikka jälle sest põld ootab külvi. Meilt ootab külvi meie rahvuslik põld — ka siis kui tuleb ohvreid kanda.

Oleme hästi organiseeritud. Oleme suutnud luua arvukalt mitmesuguseid organisatsioone ja isegi oma iseseisva, kõigi poolt tunnustatud kiriku. See ei ole väike saavutus, rääkimata kirjandusest ja teistest saavutustest. Organiseerumine ja rahvuslik aktiivsus on ülimalt vajalik, kui tahame oma häält kuuldavaks teha. Sealjuures on oluline, et see toimuks eestlase iseloomule vastavalt demokraatlikul teel. Kes kriitiliselt on jälginud meie eluavaldusi, on pidanud kogema, et ükski nendest organisatsioonidest, mis kitsama ringkonna poolt on konstrueeritud rahva asju ajama, kunagi ega kuskil ei ole üldist aktsepteerimist suutnud leida. Ei ole põhjust arvata, et aeg siin muudatusi tooks. Rahvas, kellelt oli võetud võimalus kaasa rääkida, pühendas selle asemel oma huvi majandusliku heaolu saavutamiseks, jättes tegelased tegelema. Kui demokraadid tahame olla, peame muidugi üllema, et rahval oli õigus. Rahval on alati õigus. See areng on aga toimunud otse vastu kõigi meie igasuguste ringkondade kõiki neid sihte ja huvisid, mille eest nad võitlesid ning eestlusele korvamatut kahju teinud. Nüüd oleks pagulasel aeg ümber mõelda ja selgusele jõuda, et meie ideaal ei ole mitte isiklik kapsamaa vaid vaba ja iseseisev Eesti riik ja rahvas. Sellepärast oleks arvukas osavõtt eelseisvatest Esinduse valimistest ja pagulaskonna aktiivne toetus valitud Esindusele olulise tähtsusega mitte ainult meie aktuaalsete päevaprobleemide käsitlemisel vaid kaudselt ja pikemas perspektiivis ka kogu eestlusele.

ALFRED PÖLDMA

---

meie seda ei suuda, siis teeme karuteene kogu eestlaskonnale Rootsis. Taustaks tulev Invandrarutredningeni ettepanek.

28.okt. 1974.a. Rahvuslik Koostöö Keskuse kandidaatide koosolek kinnitas põhimõtte: RKK tahab Esinduses töötada selleks, et eestlaste organisatsioonid Rootsis saaksid kätte maksimaalse toetuse, mida vastuvõetav seadus võimaldab. Selleks tuleb edasitöötada koostöö saamiseks ühise esinemise vajduseks ja keskse nõuande loomisega üksikorganisatsioonidele üle riigi, kuidas nad eriprojektide alusel saaks toetusi oma organisatsioonide tööks.

30-ndal pagulasaastal oleks aeg käes, kus meie terveneme 50-ndate aastate poliitilistest lastehaigustest ja ühiselt ja plaanikindlalt hakkame ülesehitama eestluse tulevikku siin Rootsis.

Esimeseks sammuks on siin Esinduse valimised, kuhu valime enamuses need kandidaadid, kes kainelt ja avaraplguliselt on tahtelised ühistööks ja neid leidub igas rühmas.

Teiseks Eesti Komitee neil liikmetel, kes olid negatiivsed esimesel katsel, tuleb ümbermõelda ja kitsarinnalise oma organisatsiooni plaanilt allalaskuda kogu rootsi eestlaskonna pinnale. Samuti peaks ERN esimees lõpetama oma iselaadi aktiivsuse nn. ülendamistega jne. et läbirääkimistel ringkonna esindajaisse saaks suhtuda täie tõsidusega.

Kokkuleppe saavutamine ühiseks esinemiseks ametasutiste ees loob eeldused tuleviku koostööks, millega kõige efektiivsemalt suudame edaspidi kaasaaidata eestlaskonnale ja ta organisatsioonidele praktiliste küsimuste lahendamisel.

Rahvuslik Koostöö Keskuse kandidaadid Esinduse valimistel on kõik oma senise tööga pälvinud eestlaskonna usalduse ja nad on valmis jätkuvaks aktiivseks panuseks kogu eestluse alalhoiu hüvanguks.

LEO KARUPÄÄ

Kuningas Sköndalis

Kuningas Carl Gustaf külastas kolmapäeva hommikupoolel Stockholmis asuvat Rootsi kirku Diakonistyreisenile kuuluvat Stora Sköndali pensionäride puhkekodu.

Asutuses omab korteri juba mõnda aega ka lauljatar ja end. riigivanema abikaasa pr. Therese Rei, keda kuningale tutvustati ja kes viimasele näitas vanu pilte tema vanavanaisa, kuningas Gustav V külaskäigust Tallinna, mil tema vastuvõtjaks oli riigivanem August Rei.

Ettevõtjate Mardi-pidu

Eesti Ettevõtjate Ühing Rootsis pidas Stockholmi Eesti Majas 8. novembril oma traditsioonilise mardipeo mardihane söömisega. Ettevõtjaid ja nende külalisi oli kogunenud nii Stockholmist kui ka väljaspoolt, kellele teretulemast ütles ühingu esimees Juho Jäätma.

Pidu rullus ühingu energilise sekretäri Vold. Krüppelmani laitmatus korralduses heatujuliselt, kusjuures meeleolu poolel tugevasti aitasid kaasa "õigete" meloodiatega Alfred Pisuke viiulil ja Julius Jacobsen klaveril ning laulusolist sopran Helvi Klement. Peol toimus ka võitluderohke loterii, kus Fortuunat esindasid prouad Jäätma ja Grau. Rohkearvuline osavõtt kriipsutas alla ettevõtjate viimaseaegset suurenenud seltskondlikku aktiivsust — üritus järgneb üritusele.

Kohalik elu

ALINGSÅS
Hääletame REE valmistel

REE esinduskogu valimistoimkond Alingsåsis teatab, et valijate nimekiri on kontrollitud eelseisvaiks valimisiks, 15-24. nov. s.a. Hääletussedeid saadetakse valijalle koju. Häälte andmine võib toimuda postiteel, isiklikult või volinliku kaudu aadressil: B. Smit Drottninggatan 17, ajavahemikul 15-24. nov. iga päev kella 10—18.

STOCKHOLM
Prof. Sten Karling köneleb

Stockholmi Eesti Ühing, end. Eesti Rahvuslik Liit, korraldab ettekandekoosoleku pühapäeval 24. nov. Stockholmi Eesti Majas, Wallingat. 34. Algus kell 4 p.l.

Köneleb prof. S. Karling oma muljetest ja tähelepanekutest Eestist kolmekümnendatel aastatel. Samuti näitab ta valguspilte selleaegsest Eestist.

Prof. S. Karling on tuntud rootsi kunstiajaloolane ja teadusmees. Ta oli professoriks Tartu ülikoolis alates 1933 ja töötas seal üle 8 aasta.

Meil kõigil on kahtlemata huvitav kuulda, mida räägib ja arvab praeguse pererahva üks teadusmees meie iseseisvuse aegsest kodumaast.

Ettekandekoosolekule on kõik kaasmaalased ja nende sõbrad rootslased teretulnud.

Hiidlastele oma ühing

TORONTO (EPL) — Seoses Hiiumaa-raamatu toimkonna tegevuse lõpetamisega (toimkond andis välja Elmar Vrageri vastava teose) kergitati Torontos üles erilise hiidlaste ühingu loomine, et säilitada hiiu traditsioone ja kodumälestusi. Organiseerimine on käimas.

Naan Põld solistiks meeskoori juubelil

Kolme aastakümne kestel on Stockholmi Eesti Meeskoor püüdnud elavana hoida eesti koorilaulu traditsioone ning võimaluste piires esitanud uusloomingut nii väljaspool kodumaad kui ka kodumaal töötavatelt heliloojatelt. Selles valmus on koostatud ka eeiseisva juubelikontserdi kava. Eamakordsele SEM poolt ettekandmisele tulevad tervenisti neli laulu, milledest eriti võiks alla kriipsutada Eduard Tubina kantaatilikku "Tontide eest taganevate sõdurite laulu".

Solistiks 30.a. juubelikontserdile on meeskoorii õnnestunud saada meie väsimatut eesti muusika propageerijat ja eesti kunstlaulu viljelejat tenor .Naan Põldu. Paljudel muusikasõpradel on kindlaisti meeles tema iseseisvad kontserdid Stockholmis 1960-te aastate algul, mis olid meie siinoleku perioodi ühedeks muusikalisteks kõrgpunktideks. Naan Põld elab Hamburgis, kus ta on kohalikus muusikaülikoolis korraliseks professoriks. Meeskoori kontserdil esitab ta Hilma Nerep-Mossini kivaerisaatel valiku Mart Saare, Eduard Tubina ja Tuudor Vettiku lauludest.

Koori juubeliaastal täitub koori direigendil Lembit Leetmaal 15. aastat Stockholmi Eesti Meeskoori juhina.

Laulumehed ütlevad kõigile oma senistele sõpradele ja kontserdikülastajatele, kui ka uutele lauluhuvilistele südamest teretulemast oma juubelikontserdile, mis kannab järjekorranumbrit 95 ning toimub Kontsertmaja suures saalis laupäeval, 30. novembril kell 18.30. Piletid on saadaval eelmüügil koori liikmetelt ja Eesti Kultuuri Koondises.

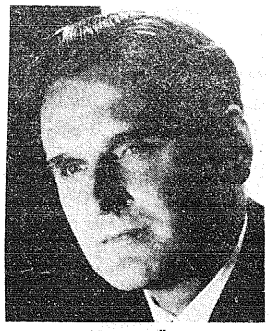

NAAN PÕLD

Liberaalne Erakond

R.E. Esinduse valimisil

Liberaalne erakond soovib laia koostööd Rootsi eestlaskonnas. LE kandidaatidel on vajalikke oskusi ja kogemusi rootsi administratsioonist, ajakirjandusest ja poliitilisest elust!

ANDRES KÜNG
on üks Liberaalse erakonna kandidaatidest Esinduse valimistel. Anna oma hääl kõikidele LE kandidaatidele!

31. Kalmet, Georg
36. Karupää, Mari-Ann
45. Kiviloog, Jaak
48. Koern, Andres
49. Koern, Sirje
51. Küng, Andres
61. Lill, Ivar
63. Lindeberg-Lindvet, Nils
66. Maandi, Jaak
67. Maandi, Mart
70. Meri, Enn
75. Männik, Jaan
76. Männik, Jüri
83. Nõu, Enn
84. Nõu, Helga
106. Raidla, Ülo
109. Reinans, Alur
110. Riomar, Tõnu
111. Saar, Peet
135. Uutma, Tiido
137. Vaigur, Kristjan
144. Voogand, Toomas

Muusika- ja luuleõhtu Uppsala muuseumi ruumes

UPPSALA (EPL) — Upplandsmuseeti lahedates ülemise korra ruumides asetleidnud Eesti muusika ja luule õhtu laupäeval 9. novembril tõi kohale rohkesti kaasmaalasi, nende hulgas ka nooremapõlve teadlasi, kuid kahjuks üsna tagasihoidlikul arvul rootslasi. Kuna kogu õhtu sõnaline osa oli rootsikeeline tuleb vaid kahetseda, et vaatamata tõhusale eelreklaamile ja paljudele kirjalikele kutsetele ei saadud seegi kord pererahvast meie kultuuri ürituselle meelitada — nähtavasti oleme ja jäämegi kaunis isoleeritud minoriteediks Rootsis.

Õhtu avas lühikese tervitusega Uppsala Ülikooli Soome-Ugri Instututsiooni juhtaja, professor Bo Wickman, kes on tuntud läpi keelte spetsialist. Kuna üks ilulugejatest, Kristiina Aunver oli haigestunud, tuli kavas ette võtta möningaid muudatusi. Nii langes kogu deklamatsioonide osa kirjanik Helga Nõule, kes sellega ilusasti toime tuli oma lihtsa tõlgitsuse ja noorusliikult kõlava häälega. Luuletaja Karin Saarsen kandis ise ette ta oma rootsi keelde tõlgitud auhinnatud luuletuse "Noor DAnte". Muusikalises osas esinesid viiulikunstnik Alfred Pisuke, kes viimasel ajal pidevalt on leidnud rakendamist ja selle tõttu eriti heas vormis. Ta andis lisapalaks H. Elleri "Hällilaulu". Meeldiv oli kuulda Hilma Nerep-Mossinit pianistina Kaljo Raidi ja Tubina helinditega. Sopran Lehti Aug ja Senta Möök (alt) näitasid head kunstilist taset mitme eriti nõudliku soolo esitamisel, nagu Eduard Tubina "Kolm Laulu" Kalju Lepiku sõnadele, Lembit Avessoni "Kuula, kuidas raheterad" ja "Udus" Bernard Kangro tekstiga.

Helga Nõu luges rootsikeelses tõlkes vanema sugupõlve poetide kõrval ka paguluses kasvanud luuletajate värsse, nagu Ilona Laaman, kes elab Uppsalas, aga haiguse tõttu ei saanud kohale ilmuda, "Sirelid, roosid" ja "Ka mis puutub armastusse", edasi Ralmund Kolk'i "Poeesia" ja Ilmar Laabani "Kui tiriseb äratuskell". Huvitav oli ka kuulda Bernard Kangro "Identifikatsioone" rootsi keeles. Alfred Pisuke ja Hilma Nerep lõpetasid sisuka kava Juhan Aaviku "Fantaasiaga", mis pühendatud küüditatuile ja milles ilmekalt kajab õnnetute eestlaste appihüüd Siberi mõõtmatusest. Publik oli helde apalusiga ja kõik esinejad said korraldajate poolt lilli. Koos kavalehtedega said kuulajad ka erilehed esitatavate laulude rootsikeelse tekstiga, mis olid fil.lic. Paul Laane tõlked.

Õhtu korralduseks oli majandusliikku abi andnud Kulturnämnden Eesti Kultuuri Koondise kaudu. Soome-Ugri Instituut pakkus esinejatele ning korraldajate esindajale pärast eeskavalise osa lõppu õhtusöögi kohalikus itaalia pizzarestoraanis "Lucullus". SEal vesteldi veel mitu head tundi, kusjuures eriti head meelt tunti kordaläinud ja "Upsala Nya Tidningenis" hea arvustuse osaliseks saanud eesti kunstinäituse üle. Muusika- ja luuleõhtul viibis ka sama lehe muusikaarvustaja. Professor Bo Wickman tundis huvi eestlaste teatritegevuse ja ooperiliteratuuri vastu ning sai kohalolijatelt ka vastava informatsiooni. (EPL/KaS)

KAJASTUS AJALEHES

Upsala Nya Tidning tõi õhtust pikema arvustuse rõhuga helikunstil, millise minevikust antakse põgus pilt. Arvustaja kirjutab:

"Suureks nimeks on Eduard Tubin, sünd. 1905 ja 1944-ndast aastast peale Rootsis elunev. Viibimisel siin ei ole ta pääsenud moodsa Euroopa kunstmuusika nakatusist. Tema hiilisem ulatuslik produktsioon omab siiski isikupärase profiili, milles on säilunud kodumaa rahvaviiside alatoon. See kehtib ülimal määral tema õSonaadi kohta sooloviiulile, suurepäraselt mängitud Alfred Pisukese poolt. Selles on mitmeid dramaatilisi passuseid, mis viivad mõtted Sibeliuse viiulikontserdile, ent teos on tervikuna ülimalt isikupärane oma kord "metsikuis", kord resigneerunult tundeküllastes osades. Rahvusliik iseloom Tubina muusikas on siiski kõige silmatorkavam lauludes. Sopran Lehti Aug laulis mõned neist Hilma Nerep-Mossini saatel. Rootsikeelse tõlkega silmade ees oli võimalik kaasa elada nii valule kui mahedusele nendes lauludes, milliseid tuleb lugeda üheks parimaks, mida eesti pagulaskultuuril on pakkuda.

Kirjanik Helga Nõu deklameeris eesti luulet rootsi keeles

Eduard Tubina ümber on aga viimastel aastatel kasvanud üles mõned eesti heliloojad selgete geniaalsuse joontega. Üks neist on Kalju Raid, s. 1921. Alfred Pisuke mängis tema "Consert Piece'i" viiulile ja see oli tükk tugeva kunstilise väärikusega. Oma lauludes ühendab Raid kaebliku rahvaviisi julgemate moodsate toonidega, näit. Fantaasias G-moll Karl Ristikivi tekstile ja "Äraviidu", mõlemad Senta Mööga poolt laulidud, altlaulja kandva häälega suure dramaatilise andega. Teine eesti sünnipäraga helilooja on Lembit Avesoon, s. 1924, üleskasvanud Tubina varjus ning mõjustatud tema stiilist ilma et temast kujunenuks sellepärast järeletegija. Lehti Aug laulis kaht tema laulu, "Kõrge kuuse otsas" ja "Juba lõhnavad teed", mõlemad eesti originaaltekstiga.

ESinenud kunstnikud väärivad kõrget kiitust. Alfred Pisuke on viimastel aastatel kasvanud üles viiulinist ja Hilma Nerep-Mossinis oli tal ideaalne partner kivaerii. Paris soolonumbris. Kaljo RAidi Süit nr. 1 ja kahes Tubina tantsus, näitas ta kõrgele arenenud tehnikat.

Kontserdiosa oli raamitud sisse moodsa eesti lüürikaga, mida luges Helga Nõu. Huvitav õhtu lõppes Juhan Aaviku Fantaasiaga viiulile ja klaverile, kirjutatud küüditatute mälestuseks ja järelikult valuline meenutus möödunud aegadest.

Võib ainult ütelda eesti "tänan väga" või rootsi "tack så mycket" selle huvitava kultuurilise õhtu eest. AH."

Sisseränru eriajakiri

Rootsis alustab ilmumist uus põikteaduslik (mitmeid alasid käsitlev) ajakiri sisseränd ajate küsimuses "Nordisk minoritetsforskning", mille asutajaks ja peatoimetajaks on fil.lic. David Schwarz, eestlastelegi tuntud rohketest sõnavõttudest ajakirjanduses minoriteetide kaitseks.

Schwarz on sündinud Poolas, oli sõja ajal koondslaagris ja tuli Rootsi Itaalia põgenikelaagrist. Tema on öleti rootsi vähemustediskussiooni algatajaid. Teaduslik kraadi on ta omandanud Rootsis pedagoogika alal. Ajakirjaga tahab ta mitmesugustest teaduslikest uurimustest väljudes valgustada vähemuste totaalset olukorda Rootsis.

Hamiltonis, Kanadas, suri 25. oktoobril Asta Elvine Parrras, sünd. 17. aprillil 1919 Loksal.

• Leinateated

Torontos suri 27. oktoobril Aleksander Pettai, sünd. 12. veebruaril 1908.

Spångas, Stockholmis, suri 5. oktoobril Jüri Promm, sünd. 6. mail 1902 Tallinnas.

Tartus suri 18. oktoobril Marie Kivi, n-na Lassmann, sünd. 3. märtsil 1899 Laiusel.

†

Meie armast Maleva vaimulikku

Arbo Nael'a

leinavad

EESTI SKAUTLIKE NOORTE MALEV ROOTSIS

EESTI GAIDERITE KOGU KOONDIS ROOTSIS

EESTI SKAUTMASTERITE KOGU ROOTSI KOONDIS

†

Armast

Arbo Nael'a

mälestavad

JUHAN ja HILDA KOKLA

†

Korp! Sakala vilistlast

Fil.lic.

Heino Tombach'i

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

†

Oma armast vilistlast

Fil.lic.

Heino Tombach'i

mälestab sügavas leinas

KORP! SAKALA

Konvent ja Vilistlaskogu

†

Minu armas abikaasa, meie kallis isa ja vanaisa

Arbo Nael

Sünd. 1/1 1917
Surn. 10/11 1974

Sügavas leinas ja kurbuses

KLAUDIA
ALLI ja RENÉ
ARKADI ja TINA
GEORG ja YVONNE
LAPSELAPSED

"Issand nüüd lased Sa oma sulase rahus ära minna oma sõna järele . . ."

Matusetalitus toimub laupäeval, 23. novembril kell 12.00 Apostliku Õigeusu Kirikus (Jakobi kiriku kõbel). Liturgia kell 10.00.

†

Ootamatult lahkunud liiget

Ülempreester

Arbo Nael'a

mälestab leinas

JOHAN KÖPPU NIMELISE EESTI KAPITALI VALITSUS

†

Armas Esinduskogu liige

Arbo Nael

Leinas

ROOTSI EESTLASTE ESINDUS

†

Armast

Arbo Nael'a

mälestavad kurbuses

ANASTASIA ja JAKOB LOSSMAN

Köp nya Upo Minimax

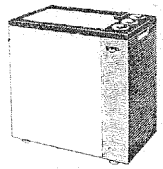

UPO

Populär, toppmatad, liten lägenhetsautomat för kök och badrum!

Ing. Karl Grau, ettevõtte eestlasest omanik.

- Television
- Raadio
- Stereo
- Majapidamis-
- masinad

norrmalms radio & elvaruhus ab

Svandammsplan 2, Hägersten. Tel. 45 13 50 ja 45 13 00.

• Leinateated

†

Ülempreester

Arbo Nael

Suures leinas ja kurbuses

EESTI APOSTLIKU ÕIGEUSU PÜHA NIKOLAI KOGUDUS

†

Lahkunud sõpra ja kaasmaalast

Ferdinand Pöld'u

mälestavad kurbuses

JÜRI MURRE
ANTON SEO
HEINO TARTU
AUGUST HÄNNI
VOLLI ALTMÄE
abikaasadega
JOHANNA MATHIESEN
UUDO LAHEMAA
ELMAR TÜVISALU

†

Surma läbi lahkunud

Ülempreester

Arbo Nael'a

mälestab leinas

EESTI ORTODOKSSE KIRIKU SINOD

†

Armas

Ülempreester

Arbo Nael

Mälestavad suures kurbuses

NIKOLAI ARBUS
MARIA ASPE
VOLMAR HOMSTRÖM
MARIA ja EUGEN JUSHTSHUK
JOHANNES JÜRGENSON
LYDIA KALM
VASSILISA KIISLER
MARTA ja PEETER KITSNIK
AEDE KIVILO-GOLD
VELLO KIVISTO
REET KIVISÄKK
ALEKSANDER KLJAVIN
ELMAR KOLD perekonnaga
JELENA LAIUSTE
NIINA LIND abikaasaga
ANNA MERIMAA
THOMAS NORDQVIST
ANN REIKTER
MUUSA ROCKBERGER
ANNE ROOP
TAMARA ROST perekonnaga
VERA SELVET perekonnaga
TAMARA SPRIT
KIRILL SORSET perekonnaga
NIKOLAI SUURSÖÖT abikaasaga
VASSILI VALMRE abikaasaga
ARKADI VISNAPUU perekonnaga
TANJA VÄLBE

Eesti üritused maailma ulatuses

Algus lk. 1

mängud Jõekäärul, Seedrioru suvihari. Esinemine Philadelphias. Söjameeste suvepäevad Seedriorul. Philadelphia esinemise aeg on lahtine ja valitav meie soovi kohaselt. I. Pleer avaldas mõtet, et Philadelphia päeva võiks kujundada Balti ühisüritusena, siis see ei vaevaks nii palju meie jõudusid samal aastal toimuva Esto '76 eeltööde juures.

Aastal 1978 toimub Eesti Vabariigi 60. aasta sünnipäeva tähistamine.

Udo Petersoo tähendas, et selle juubeliga ühenduses võib toimuda üritusi ka ülemaailmses ulatuses ning seetõttu tuleks 1979 jätta kindlasti hingetõmbamiseks enne 1980 aasta ülemaailmseid Eesti Päevi.

Koosolek ei pidanud vajalikuks erilise organi moodustamist ülemaailmsete ürituste koordineerimiseks. Koosolek kiitis aga heaks raamkava, mille järele ülemaailmsed peaüritused peaksid toimuma iga 4 aasta järele, kuna ülemaailmseid eriüritusi võiks korraldada 2-aastastes perioodides. Vastav raamkava tuleks välja töötada Baltimore Eesti Päevade ajal.

On mõeldav, et ülemaailmsete Eesti Päevade Rootsis saab kooskõlla viia teatud vähemaid üritusi Euroopa teistes maades. Selles osas oodatakse Ülemaailmsete Eesti Päevade Rootsi Komitee arvamusi, mis koosolekuks ei olnud kahjuks veel saabunud. USA organisatsioonid aktsepteerisid 1980-nda aasta kolmandate ülemaailmsete päevade ajana, mis siis toimuksid Rootsis. See tähendaks, et eelmine, 1979 aasta Ameerika mandril jääks n.ü. hoovõtmise ajaks suurele lennule Euroopasse.

1978 aastal, mil Eesti Vabariik saab 60-aastaseks, oleks aga võimalik teostada suuüritusi.

Dr. R. Luik ja Robert Kreem soovitasid arendada edasi ühise laevasõidu korraldamise mõtet Kariibi merre 1976.a. Baltimore-pidustuse ajal, mis annaks kokkutulnuile võimaluse veeta ühiselt puhkust samal ajal kui võimalduks luua rohkeid isiklikke sidemeid. Kaljo Popp lubas seda mõtet Baltimore ettevalmistustes arvestada.

Pärast koosolekut saabunud Rootsi ÜEP komitee kirjas märgib esimees Richard NOrvell, et Rootsis arutab ülemaailmsete Eesti Päevade vastuvõtmise küsimust ÜEP Rootsi Komitee lähematel päevadel ja ka organisatsioonide kongress tuleval aastal. Kõne alla võivad tulla nii 1979 kui 1980.

Saksamaalt tulnud kirjas palub sealse Eesti Keskkomitee esimees Johannes Västrik reserveerida 1978-ndat aastat Teiseks Euroopa-eestlaste laulupeoks Saksamaal.

†

Ootamatult lahkunud armast venda ja onu

Heinrich Viimar'it

Sünd. 8/7 1896 Vihterpalus
Surn. 13/11 1974 Kumlas

mälestavad valusas leinas

JULIE
ALIDE
HERMINE
ILSE ja TOOMAS
EVA

– – –

Puhka rahus!

†

Vaikselt uinus igavesele unele minu armas abikaasa, meie kallis isa ja vanaisa

Georg Aste

Sünd. 23/4 1885 Kuressaares
Surn. 13/11 1974 Kuressaares

Mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA

LAPSED
perekondadega
Eestis, Rootsis ja Austraalias

– – –

Puhka rahus kodusaare mullas!

Stockholmi Algkooli jõulupidu 15. dets.

Stockholmi Eesti Algkooli jõulupidu peetakse tänavu pühapäeval, 15. detsembril kl. 14. Pidu leiab aset nagu tavaliselt Skanstulli Gümnaasiumi aulas, Bohusgatan 24–26. Korraldajateks on Stockholmi Eesti Algkool ja kooli Söprade Selts. Pääsmete hind on täiskasvanutele 12:– ja koolieelikud tasuta.

Jõulupeo avab peapiiskop vaimuliku talitusega. Eeskavas on ette nähtud deklamatsioonid ja muusikalised ettekanded. Traditsiooniline jõulunäidend on tänavu Ao Vaksi "Ninata lumemees", mida ka autor lavastab.

Peole tuleb ka jõuluvana, kes on lubanud häädele lastele jõulupakke maiustustega kaasa tuua. Tal on aga vaja teada laste nimesid, nii et keegi ära ei ununeks. Sellepärast tuleb pakid aegsasti ära tellida, nii peol ei esineks tragöödiaid. Peol ei ole nimelt enam võimalik tellimusi sisse anda.

Jõuluvana on kättesaadav argipäevadel Eesti koolis tel. 08/10 64 26 kell 9–14. Paki hind on 8:–. Viimne tellimispäev on 6. dets. Eesti Algkooli õpilastele ja Stockholmi Eesti Lasteaia lastele on pakid tasuta.

– – – –

Liberty . . .

Algus lk. 1

balti programmi jaoks Radio Liberty 1976. aasta eelarves, ja saavutas Radio Liberty presidendilt Howland H. Sargeantilt lubaduse, Radio Liberty saatekava 1975. aastaks ümberkorraldada balti saadete sisseliitamiseks. Ühtlasi töötas ta asuda eesti ja läti toimetuse koosseisu värbamisele niipea kui on kindel, et president Gerald R. Fordi eelarve sisaldab summad nilisuguse programmi jaoks.

See tähendab, et regulaarsed saated nendes kahes keeles võivad alata 1975. aasta juulikuus, sellega kuus kuud varem kui teisel viisil oleks võimalik.

Lõpuks, Radio Liberty selgitab praegu võimalust mönede balti saadete käikulaskmist isegi varem ametlikust saadete algusest, s.t. juulikuust 1975.

Lisaks Valge Maja seletusele olgu märgitud, et takistus eesti- ja lätikeelsete saadete algamiseks on tulnud mitte Kongressi, vaid eksekutiivvõimu, s.t. valitsuse hoiakust, kuna ei esitatud raha nõudmist nende saadete jaoks. Ka niiid oleneb saadete algamine Radio Liberty kavas sellest, kas president esitab vormilise rahanõudmise eelarves ka nende saadete jaoks.

V. Beekman U.-Meremaal

AUCKALND (VES) – Uus-Meremaa ajakirjanduse teatel on seal oodata turismigruppi N.Liidust, mille juhiks on määratud okup. Eesti Kirjanikellidu esimees ja N.Liidu ülemnõukogu liige Vladimir Beekman. Peale Uus-Meremaa linnade külastatavat ka Fidzhi saari. Reis olevat 30-päevase kestvusega.

Kui esineb surmajuhtum

Konsulteerige suurima usaldusega matusebürood

Thure Söderquist Begravnings & Eldbegängelsebyrå

Mariatorget 1
116 48 Stockholm
Tel. 44 80 07, 44 80 98

Eriala:
Eestikombelised matusetalitused
Ööpäevane valvekord

Wiiralti "Pörgu"

müüa (7–15). Tel. 20 71 07

Ilmusid:

Ilona Laaman
Süda vaatab kiikriga
Luuletused
Hind kr. 17:80

Karl Ristikivi
Semud
Raamat lastele
Hind kr. 14:80

Kasutage ettetellimise võimalust
"Eesti Rootsis"
Eesti Kirjanike Kooperatiiv
Fack 1, 220 03 Lund
Postgiro 43 37 71-3

Külastage meie ennejõulust suurt kunsti müüginäitust!

Esindatud: Endel Kõks, Olev Mikiver, Karin Luts, Anne-Reet Paris, Erik Pehap, Herman Talvik, Rutt Tulving, Silvia Leitu, Ed. Wiiralt, Nancy Nömmeots, Silvia Aulio-Linhares, Tiiu Kadak, E. J. Woitk, Märt Bormeister, Mady Vainu, Leida Rives, Rich. Kaljo, Rich. Uutma jt.

Avamine laupäeval, 23. nov. kl. 12–14.

VÄLIS-EESTI
Lilla Nygatan 8
Avatud kella 10–17
laupäeviti kella 10–14
Tel. 11 50 40 ja 11 50 60

Vaba eestlaskonna informatsioonileht

EESTI PÄEVALEHT

Ilmub kolmapäeviti ja laupäeviti

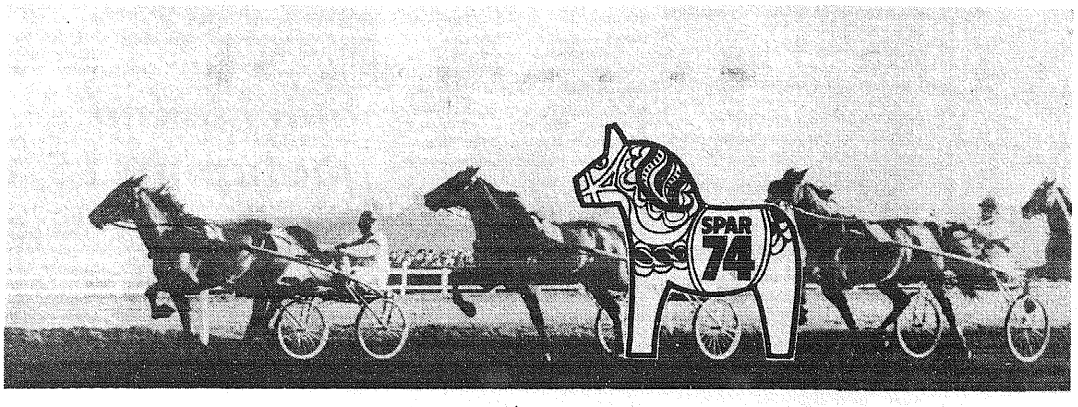

SPAR 74 ANNAB KUNI 9% AJA JOOKSUL TUGEV PANUS!

Säästurahasid hoitakse ju ekstra hoolega. Nei on ju reserveeritud otstarveteks, mis on eriti südamelähedased. Seetõttu on tähtis, et neid paigutatakse õieti, samal ajal kui nad ootavad kasutamist tulevikus. Plaane võivad ju oluliselt rikkuda kiired hinnatõusud.

Seetõttu on gi tähtis mängida n.ö. õigele hobusele! Mõned mängivad heas lootuses igasuguseid hasartmänge. Kuid sel juhul peavad nad ka olema teadlikud, et nad võivad kogu mängu pandud raha kaotada. Teised jälle muretsevad asju, lootuses et nende reaalväärtus säilub. Kuid kõige selle kohta ei tea midagi kindlat öelda ja taolisi väärtusi on mõnikord raske muuta sularahaks kiirelt ja kaotusteta.

Võibolla sa ei taha ega või kasutada oma säästusummasid sel viisil. Igal juhul mitte kõike. Sa ei soovi riskeerida või oma raha siduda. Sa tahad lihtsat, mugavat ja kindlat säästumoodust. Kuid on raske samal saada summade pealt niivõrd kõrget rendist, et inflatsioon ei sööks ära kogu kasumi ja rohkemgi veel.

Igal juhul võiksid tõsiselt mõelda oma säästukapitali paigutamist riigi säästuobligatsioonidesse. Need annavad garanteeritud ja kõrge rendise ja kuna tagasiost võib toimuda mistahes ajal, võib kapitali ükskõik millal kasutada.

Spar 74 annab rekordrendise ja tulumaksueelise

Uutesse Spar 74-obligatsioonidesse paigutatud raha kasvab garanteeritud rendise kaudu taktis, mis on 7% aastas. Ja raha pealt, mis on seitsme aasta pärast alles, saad peale selle **tulumaksuvaba boonuse,** mis on koguni 23% sisseostuväärtusest. Mis tähendab, et rendis ja boonus kokku annavad läbilõikelise kasumi, mis on **9% aastas.**

Ni kasvab säästukapital 83 protsendiga. Ja pikemas perspektiivis on see tõepoolest kõrge kasum. Ja ekstra palju väärt erilise tulumaksueelise läbi. Tuhat krooni kasvab 830 krooniga, sellest on 233 krooni tulumaksuvaba eg pole vaja deklareeridagi sissetulekuna. Seevastu aga deklareeritakse aastarendist, ent sa võid siin ära kasutada iga-aastast shablooni-mahakirjutamist (just praegu 400 kr üksikisikutele ja 800 kr abielulistele). On aga teada, et nimetatud mahakirjutamist kavatsetakse tõsta.

Pane mängu vähemalt 1 000 krooni

Spar 74 madalaimaks väärtuseks on 1 000 kr. Iga isik tohib osta kuni 20 000 krooni eest. See õigus kehtib kõikide perekonnaliikmete kohta, kaasaarvatud lapsed.

Saad tulumaksuraha tagasi? Miks mitte kasutada seda raha põhisummana säästuobligatsioonide ostmisel.

Panus tagasi siis kui soovid

Spar 74 paigutatud raha pole lukustatud. Sa võid raha mistahes ajal tagasi saada — ilma ülesütlemiseta. Ka väärtuslik kassareserv. Juhtud sa leidma parema paigutusvõimaluse või vajad raha millegiks muuks, siis lased vaid obligatsiooni tagasiostule.

Luutsia-päev viimne päev

Spar 74 jaoks võid end **reserveerida** kuni 13. detsembrini, s.t. Luutsia-päevani. Kuid **maksta** võid hiljem, küll aga hiljemalt 31. jaanuaril 1975.

Spar 74 nnab:

- **Garanteeritud rendise** kehtivusa ja vältel mis on 7 aastat. Rendis, mis on 7% ei ole sõltuv muudatustest üldiste rendiste alal
- **tulumaksuvaba boonuse,** mida antakse 1. detsembril 1981, kusjuures see on tervelt 23,3% kunagisest sisseostuväärtusest
- rendise + boonuse = läbilõikes **9% aastas**
- koos rendisega (mis makstakse välja olbigatsiooni tagasiostul) ja boonusega kapitalikasvu, mis on **seitsme aasta jooksul 83%**
- **tagasiostuõiguse** ilma eelneva üleütlemiseta.

Spar 74 on kerge osta

Spar 74 võid osta kõikidest posti- ja pangakontoritest, riigipangast või riksgäldskontoretist. Sääl on olemas ka broshüür, kus leiduvad kõik vajalikud andmed. Loe broshüüri! Selles on **tähtis teadaanne ka neile, kes omavad Spar 61 ja Spar 68.**

MÄNGI ÕIGELE HOBUSELE!
OSTA SÄÄSTUOBLIGATSIOONE NÜÜD!

Riksgäldskontoret

SPAR 74